

**Uchwała nr II/20/2010
Rady Powiatu Oleśnickiego
z dnia 20 grudnia 2010 r.**

**w sprawie przyjęcia „Powiatowej strategii zintegrowanych działań
rozwiązywania problemów społecznych oraz rozwiązywania problemów
osób niepełnosprawnych powiatu oleśnickiego w latach 2011-2017”**

Na podstawie art. 12 pkt 4 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (tekst. jedn. Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1592 ze zm.) oraz art. 19 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jedn. Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 ze zm.) Rada Powiatu Oleśnickiego uchwala co następuje:

§ 1

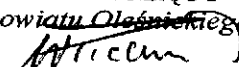
Przyjmuje się „Powiatową strategię zintegrowanych działań rozwiązywania problemów społecznych oraz rozwiązywania problemów osób niepełnosprawnych powiatu oleśnickiego w latach 2011-2017”, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Oleśnickiego.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Powiatu Oleśnickiego

Walerian Pietrzak

Załącznik do uchwały Rady Powiatu Oleśnickiego
nr II/20/2011 z dnia 20 grudnia 2010 r.

**POWIATOWA STRATEGIA ZINTEGROWANYCH DZIAŁAŃ ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH ORAZ ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW OSÓB
NIEPEŁNOSPRAWNYCH – POWIATU OLEŚNICKIEGO W LATACH 2011 - 2017**

POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE W OLEŚNICY

SPIS TREŚCI:

I. WSTĘP

II. SZACUNKOWA OCENA POTRZEB DZIAŁAŃ SPOŁECZNO - PROFILAKTYCZNYCH NA TERENIE POWIATU OLEŚNICKIEGO, ZAGROŻENIA ŚRODOWISKOWE

III. ANALIZA MOŻLIWOŚCI REALIZACJI STRATEGII – BAZA, REALIZATORZY POSZCZEGÓLNYCH DZIAŁAŃ, ZASOBY KADROWE

IV. ZAŁOŻENIA I CELE STRATEGII

V. KIERUNKI DZIAŁAŃ W REALIZACJI STRATEGII

VI. ADRESACI

VII. ZINTEGROWANY PROGRAM DZIAŁAŃ EDUKACYJNO – PROFILAKTYCZNYCH

VIII. DZIAŁANIA NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

I. WSTĘP

Powiat Oleśnicki na skutek zmian społeczno – politycznych, jakie mają miejsce od kilku lat i rzutują bezpośrednio na sytuację ekonomiczno – społeczną rodzin, w znacznym stopniu w sposób negatywny (bezrobocie powodujące obniżenie stopy życiowej, praca rodziców w zwiększonej ilości czasu powodująca obniżenie poziomu kontaktów interpersonalnych na linii rodzice – dzieci, negatywne zjawiska patologiczne narkomania, obniżenie wieku inicjacji alkoholowej dzieci i młodzieży) jest tak jak wiele innych regionów kraju „dotknięty” zwiększonymi zagrożeniami w sferze wychowania dzieci i młodzieży. Dotychczasowa struktura instytucji zajmujących się problematyką wychowania i profilaktyki zapobiegania i eliminowania zagrożeń wychowawczych wśród dzieci i młodzieży nie zawsze jest w stanie sprostać obecnie występującym zagrożeniom z uwagi na ich ilość oraz „nową jakość” zjawisk społecznie negatywnych. Możliwości związane z ułatwieniami w wyjazdach zagranicznych, zmniejszenie szczelności granic, spowodowały nie tylko otwarcie kraju i wyjazdy, ale również eksport zjawisk negatywnych. Narkotyki, alkohol, wyroby tytoniowe – ich dostępność – to efekt niepożądany tych ułatwień, szczególnie dotyczy to dzieci i młodzieży. Niedostateczny poziom informacji na temat szkodliwości ich używania zarówno wśród dzieci i młodzieży jak i dorosłych w większości wypadków nie pozwala na wczesne zdiagnozowanie ich używania oraz podejmowanie stosownych działań profilaktycznych.

Coraz częstsze przypadki przemocy w środowiskach rówieśniczych i rodzinach to też pośredni efekt braku odpowiedniej wiedzy szczególnie dorosłych na temat negatywnego wpływu np. środków masowego przekazu emitujących ogromne ilości materiałów dotyczących zbrodni i przemocy.

Aspekt sytuacji ekonomicznej rodziny nie pozostaje bez wyraźnego wpływu na kształtowanie osobowości wychowywanych w niej dzieci. Niejednokrotnie drastyczne obniżenie tego poziomu jest przyczyną frustracji i zaburzeń emocjonalnych dorosłych wpływających negatywnie na ich ocenę rzeczywistości i powoduje zaniechanie oddziaływań wychowawczych wobec dzieci, ukierunkowując wysiłki rodziców na zabezpieczenie jedynie materialnej strony egzystencji. Wymaga to w wielu przypadkach ponad normatywnego czasu pracy rodziców, co z kolei nie pozwala na zajmowanie się dziećmi i zaniechanie procesu wychowania i kształtowania ich osobowości. W przypadkach skrajnych zła sytuacja ekonomiczna rodziny prowadzi do powstawania uzależnień rodziców, w największej ilości przypadków, od alkoholu, który traktowany jest jako „antidotum” na problemy życia

codziennego. Sprawia to jednocześnie, że dzieci i młodzież bardzo szybko przyswajają sobie negatywne wzorce zachowań, traktując je jako normy.

W tej sytuacji konieczne jest wspieranie działań profilaktyczno – edukacyjnych rozbudowujących dotychczasowy system instytucjonalnego rozwiązywania problemów wychowawczych dzieci i młodzieży oraz rodziny.

II. SZACUNKOWA OCENA POTRZEBY DZIAŁAŃ PROFILAKTYCZNO – EDUKACYJNYCH NA TERENIE POWIATU OLEŚNICKIEGO, ZAGROŻENIA ŚRODOWISKOWE

Powiat Oleśnicki liczy 105 tysięcy mieszkańców, dzieci i młodzież stanowią ok. 21% populacji. W ostatnich 3 latach statystyki policyjne, sądowe oraz ośrodków pomocy społecznej odnotowują alarmujący wzrost zachowań negatywnych dzieci i młodzieży. Ucieczki z domu, absencje szkolne, nadużywanie alkoholu i środków odurzających to pierwszy element bloku zachowań negatywnych. Kolejny to przestępstwa popełniane przez dzieci i młodzież. Sekcja do spraw nieletnich Komendy Powiatowej Policji oraz Sąd dla Nieletnich prowadzą coraz więcej spraw związanych przestępstwami popełnionymi przez dzieci i młodzież. Kradzieże, pobicia, włamania, dystrybucja środków odurzających w coraz większym stopniu dotyczą dzieci i młodzieży.

Największy udział procentowy w popełnianiu przestępstw kryminalnych na terenie powiatu mają nieletni z miast. Oleśnica, Syców, Twardogóra „przodują” w tej statystyce.

Poniższa tabela obrazuje ilość przestępstw popełnionych przez nieletnich na terenie powiatu oleśnickiego w roku 2010 (tylko zakończone skierowaniem sprawy do sądu dla nieletnich)

RODZAJ PRZESTĘPSTWA	ROK 2010
KRADZIEŻ	64
WŁAMANIE	14
WYMUSZENIE NA RÓWIEŚNIKACH	67
POBICIE	24
POSIADANIE ŚRODKÓW ODURZAJĄCYCH	38
PRZESTĘPSTWA NA TLE SEKSUALNYM	3

Pamiętać należy, że na przykład przestępstwo wymuszenia jest ścigane tylko na podstawie zgłoszenia przez pokrzywdzonego, w wielu przypadkach osoby pokrzywdzone boją się zgłaszać faktu prześladowania przez rówieśników i dlatego faktyczna liczba tych przestępstw jest na pewno większa. Wpływ na przestępczość kryminalną dzieci i młodzieży ma wiele czynników społecznych. Wzorce czerpane z telewizji, prasy to jeden z nich, ale

podstawowym jest na pewno sytuacji w domu rodzinnym i zaniedbania wychowawcze ze strony rodziców. Najczęściej rodzice ci sami mieli albo mają konflikty z prawem i dotknięci są patologiami, z których dominującą rolę odgrywa alkohol. Zdarzają się przypadki popełniania przestępstw przez dzieci i młodzież z tzw. dobrych domów. Są one najczęściej wynikiem „braku czasu, zapracowanych rodziców” dla swoich pociech i „przerzucania” przez nich odpowiedzialności za kształtowanie osobowości dziecka na szkołę.

Z reguły dzieci i młodzież popełniająca przestępstwa ma również kłopoty z realizacją obowiązku szkolnego. W tym przypadku problem dotyczy w większej mierze środowiska wiejskiego, a szczególnie tzw. środowisk popegeerowskich. Niski poziom intelektualny rodziców, brak perspektyw na znalezienie zatrudnienia, wynikający z braku wykształcenia i możliwości przekwalifikowania zawodowego powoduje, że wykształcenie dzieci nie jest priorytetem. Rodzice ci ignorują sygnały nauczycieli i pedagogów o kłopotach w nauce, czy absencjach. Powoduje to powstawanie braku odpowiedzialności u dzieci oraz lekceważenie szkoły jako instytucji. W konsekwencji prowadzi do obniżania poziomu intelektualnego oraz złej samooceny i oceny sytuacji i pozycji w środowisku rówieśniczym. Zachowaniami podnoszącymi własną samoocenę staje się przemoc, sięganie po alkohol i papierosy. Rówieśnicy uczący się dobrze i posiadający wyższy status materialny postrzegani są jako zagrożenie i w stosunku do nich kierowana jest agresja. Ma to również negatywny wpływ na wizerunek mniejszych szkół wiejskich. Przez rodziców lepiej sytuowanych postrzegane są one jako placówki o niskim poziomie niezapewniające ich dzieciom odpowiedniego wykształcenia i zagrażające ich bezpieczeństwu. Spora liczba tych rodziców decyduje się na dowożenie swoich dzieci do szkół w innych miejscowościach, i tym samym mimowolnie obniżają poziom tych pozostałych. Ma to również znaczenie w przypadku pracującej tam kadry pedagogicznej. Stykając się w większości przypadków z brakiem zainteresowania rodziców wynikami w nauce, obojętnością i niejednokrotnie z agresją samych uczniów ograniczają się do minimum w pracy pedagogicznej.

Reforma systemu oświaty wprowadzająca trzy szczeble nauczania spowodowała, że najwięcej problemów wychowawczych odnotowują gimnazja. W poprzednim systemie szkoła podstawowa zajmowała się dzieckiem do 15 – go roku życia. W całym cyklu kształcenia uczeń przebywał w jednym środowisku rówieśniczym, znał swoich nauczycieli, a oni znali jego możliwości. Obecnie 13 – latkowie trafiający do gimnazjów są kadry pedagogicznej tych placówek w wielu przypadkach niewiadomą. Różny poziom wiedzy, stan psychiki, osobowości powodują problemy wychowawcze. Szczególnie trudny jest pierwszy rok nauki. Przemoc wobec rówieśników, absencje to tylko niektóre problemy wynikające z

niedostatecznego zdiagnozowania psychologiczno – pedagogicznego uczniów rozpoczynających naukę w gimnazjach.

Poniższe tabele obrazuje problem związany ze słabymi postępami w nauce, powtarzaniem klas oraz przypadkami przemocy wobec rówieśników w szkołach podstawowych oraz gimnazjach na terenie powiatu oleśnickiego (dane na podstawie informacji pedagogów szkolnych) w roku 2010

SZKOŁY PODSTAWOWE

RODZAJ POSTAW NIEPRAWIDŁOWYCH	ILOŚĆ
Uczniowie powtarzający klasy z powodu braku postępów w nauce	78
Uczniowie agresywni w stosunku do rówieśników	76
Uczniowie agresywni wobec nauczycieli	13
Uczniowie systematycznie nie przygotowani do lekcji	156
Uczniowie systematycznie opuszczający zajęcia - nieusprawiedliwione	124

GIMNAZJA

RODZAJ POSTAW NIEPRAWIDŁOWYCH	ILOŚĆ
Uczniowie powtarzający klasy z powodu braku postępów w nauce	108
Uczniowie agresywni w stosunku do rówieśników	97
Uczniowie agresywni wobec nauczycieli	34
Uczniowie systematycznie nie przygotowani do lekcji	179
Uczniowie systematycznie opuszczający zajęcia - nieusprawiedliwione	168

Problem przedstawiony powyżej wymaga podjęcia działań profilaktyki środowiskowej, ponieważ placówki szkolne przy ilości problemów oraz obsadzie pedagogów i psychologów nie są w stanie skutecznie pracować z uczniami sprawiającymi problemy, a w szczególności docierać do środowisk rodzinnych będących podstawową przyczyną nieprawidłowych zachowań uczniów.

Kolejnym elementem problemowym jest coraz większa ilość rodzin niemogących prawidłowo pełnić roli wychowawczej, co w konsekwencjach prowadzi do pozbawiania praw rodzicielskich i konieczności umieszczania dzieci w placówkach opiekuńczych.

Na tereni powiatu oleśnickiego w chwili obecnej funkcjonuje **89** rodzin zastępczych, w których przebywa 119 dzieci. **30** dzieci przebywa w Domu dziecka w Bierutowie, średnio **16**

przebywa w Pogotowiu Opiekuńczym w Bierutowie, 8 przebywa w Rodzinnym Domu Dziecka.

Aż 95% tych dzieci to tzw. sieroty społeczne znajdujące się w placówkach z powodu patologicznych postaw swoich rodziców. Problem ma tendencję wzrostową w roku bieżącym Sąd Rodzinny w Oleśnicy ustanowił już osiem nowych rodzin zastępczych.

Skala problemu świadczy o narastających problemach rodzin związanych z wymienionymi wyżej czynnikami społeczno – ekonomicznymi. W dużej części są to problemy wynikające z uzależnień, kolejne to sytuacja ekonomiczna, młody wiek i brak przygotowania do pełnienia tej roli społecznej. W przypadkach występowania problemów dotychczas rodziny te zgłaszają się do Ośrodków Pomocy Społecznej, Centrum Pomocy rodzinie lub Poradni Psychologiczno – Pedagogicznych. Instytucje te z uwagi na obsady kadrowe i wynikający z ich możliwości finansowych brak dostatecznej ilości fachowej kadry – psychologowie rodzinni, terapeuci nie zawsze mogą skutecznie realizować pomoc. Koniecznością wydaje się, więc uzupełnienie dotychczasowych istniejących struktur o dodatkowe ogniwa zajmujące się interwencją i diagnozującą problem. Edukacja rodziców, wskazywanie możliwości rozwiązywania problemów i wspieranie w sposób ustawiczny są jedyną drogą do zapobiegania zjawisku pozbawiania dzieci możliwości dorastania w środowisku rodzinnym.

Przemoc w rodzinie to najczęściej wynik choroby alkoholowej jednego z rodziców, oprócz niego to wymieniony wyżej stan frustracji spowodowany brakiem zatrudnienia i transmitowania tego stanu na członków rodziny, bardzo często dzieci traktowany jako „swoiste rozładowanie negatywnych emocji” dorosłych. Brak w odpowiednim momencie interwencji osób zajmujących się zawodowo tym problemem oraz brak świadomości osób maltretowanych, że istnieje dostępna zawsze instytucja mogąca pomóc, powoduje u prześladowców „utrwalenie” nawyku stosowania przemocy jako czegoś naturalnego, a u ofiar zanika motywacja do działań obronnych.

Powiat oleśnicki nie jest odosobniony, jeżeli chodzi o ten problem. Niestety dotychczas wymienione powyżej instytucje w praktyce udzielają pomocy w postaci skierowania ofiary do odpowiedniej instytucji wymiaru sprawiedliwości i skierowania sprawy na drogę sądową. Nawet uzyskanie pomyślnego wyroku nie jest dla ofiar przemocy rozwiązaniem, ponieważ w większości przypadków sprawca mieszka w tej samej miejscowości, a w wielu przypadkach w tym samym mieszkaniu. Konieczność upowszechnienia terapii rodzinnej wydaje się niepodważalną koniecznością.

Przemoc w rodzinie rozkłada się równomiernie na poszczególne środowiska ; przedstawia się w sposób następujący:

Na podstawie przypadków zgłoszonych do organów ścigania w roku 2010:

GMINA	IŁOŚĆ PRZYPADKÓW
GMINA MIEJSKA OLEŚNICA	42
GMINA WIEJSKA OLEŚNICA	35
GMINA SYCÓW	24
GMINA TWARDOGÓRA	6
GMINA DOBROSZYCE	5
GMINA DZIADOWA KŁODA	Przypadki zawarte w Sycowie
GMINA MIĘDZYBÓRZ	Przypadki zawarte w Sycowie
GMINA BIERUTÓW	15

Jak widać najwięcej przypadków odnotowanych jest w trzech największych ośrodkach powiatu – miasta – wynika to z większej niż na wsiach możliwości zgłaszania wypadków przemocy oraz dostępności do instytucji pomocy społecznej i organów ścigania. Jest to też prawdopodobnie wynikiem wyższego poziomu intelektualnego mieszkańców miast i ich świadomości własnych praw i możliwości. Nie bez znaczenia jest też aspekt kulturowy i socjologiczny. W wielu środowiskach, szczególnie wiejskich, bicie było i niestety jest nadal czymś naturalnym i co najgorsze tolerowanym przez same ofiary.

Tu właśnie tkwi największe zagrożenie tym problemem. Konieczne jest tworzenie takiej struktury pomocy i interwencji, która zapewni po pierwsze stałą łączność ofiar z ośrodkiem, a po drugi pozwoli na podnoszenie świadomości ofiar i sprawców, co do skutków długotrwałego trwania tego patologicznego stanu.

Na podstawie powyższej analizy może dokonać zestawienia podstawowych zagrożeń mających negatywny wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rodzin, rozwój dzieci i młodzieży, możliwość realizowania obowiązku szkolnego w sposób prawidłowy oraz

odczuwanie bezpieczeństwa przez osoby i rodziny ze środowisk narażonych na negatywne zachowania członków poszczególnych społeczności.

Wśród dzieci i młodzieży na plan pierwszy wysuwa się problem rosnącej **przestępczości** będącej wynikiem zaniedbań wychowawczych, kolejny to **coraz wyższy procent uczniów nieotrzymujących promocji do kolejnej klasy oraz obniżający się poziom nauki w grupie ze środowisk zagrożonych patologiami, agresja w grupach rówieśniczych oraz zagrożenie uzależnieniami od środków odurzających i alkoholu** to następna sfera wymagająca zintegrowanych oddziaływań wychowawczych.

W sferze opieki nad dzieckiem problemem staje się **brak zaradności wychowawczej rodziców** wynikający z problemów społeczno – ekonomicznych rodzin, szczególnie w środowiskach dotkniętych długotrwałym bezrobociem. Ma on bezpośredni związek z coraz częstszym **pozbawianiem praw rodzicielskich rodziców biologicznych i koniecznością umieszczania dzieci w placówkach opiekuńczych.**

Przemoc w rodzinie to kolejny ważny ze społecznego punktu widzenia problem wymagający stworzenia skutecznego systemu **interwencji kryzysowej** na terenie powiatu oleśnickiego.

Ustalenia powyższe stanowią podstawę do podjęcia działań mających na celu stworzenie zintegrowanego systemu działań edukacyjno – profilaktycznych zmierzających do jak największego zminimalizowania problemu i eliminowania przyczyn skutkujących powstawaniem sytuacji patologicznych.

III. ANALIZA MOŻLIWOŚCI REALIZACJI STRATEGII – BAZA, REALIZATORZY ZADAŃ, ZASOBY KADROWE

Dotychczasowy system w spierania rodziny oraz przeciwdziałania zagrożeniom będących skutkami zachowań negatywnych społecznie takich jak przemoc w rodzinie, nadużywanie alkoholu, zaniedbania wychowawcze dzieci i młodzieży, przestępczość nieletnich oparty jest o istniejące już struktury pomocy społecznej i oświaty.

Podstawą jego działania na poziomie gmin są Ośrodki Pomocy Społecznej, pedagodzy szkolni, gminne zespoły ds. rozwiązywania problemów alkoholowych, świetlice socjo – terapeutyczne. Na poziomie powiatu jest to Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Placówki opiekuńczo – wychowawcze, poradnie psychologiczno – pedagogiczne.

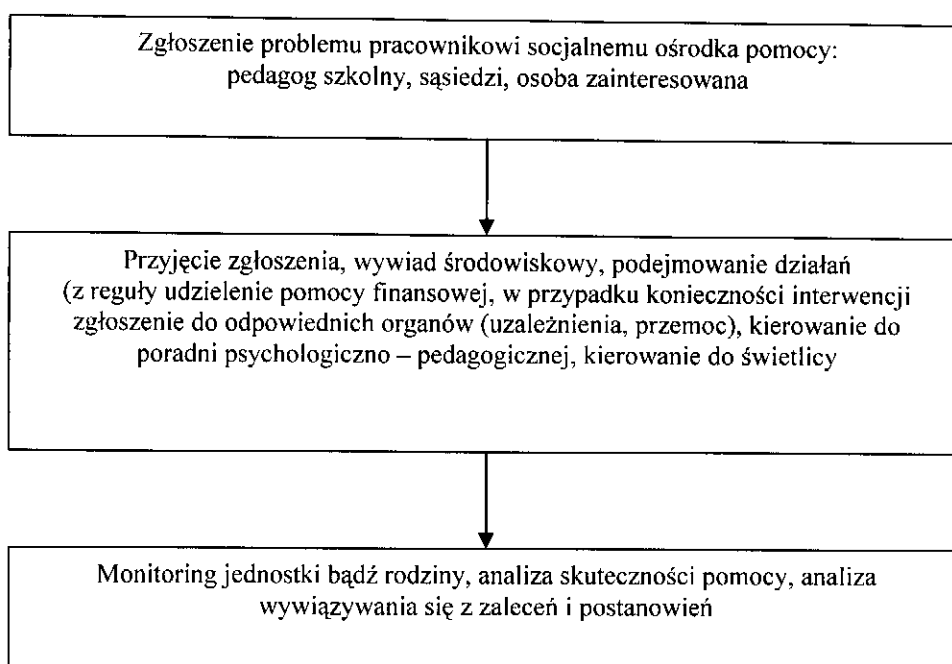
Dodatkowo zadania z tego zakresu realizowane są przez organizacje pozarządowe takie jak Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Polski Czerwony Krzyż oraz Centrum Wolontariatu na terenie miasta Oleśnica.

Pomimo dość dużej liczby instytucji zapisy ustawowe i przepisy dotyczące działań wspierających rodzinę wyraźnie rozgraniczają działania na poziomie gminy i powiatu. Wprawdzie wypracowany dotychczas system współpracy pozwala na realizację zadań w zakresie zapobiegania wymienionym powyżej zagrożeniom, ale brakuje mu „spójności”. Podejmowane działania mają charakter „akcyjny” i realizowane są w przypadku stwierdzenia skrajnego zagrożenia.

W systemie dotychczasowym brakuje „ogniwa” centralnego, które koordynowałoby wszystkie działania mające eliminować zagrożenia, świadczyć usługi terapeutyczne, prowadzić działania edukacyjne. Dotychczas Ośrodki Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Organizacje Wolontariatu same identyfikują problemy i same (w większości przypadków) próbują je rozwiązywać. Wprowadza to pewien chaos w działaniach i nie zapewnia ciągłości pracy terapeutycznej czy wychowawczej w stosunku do stwierdzonych przypadków negatywnych postaw czy zachowań społecznych.

Koniecznym wydaje się, więc wprowadzenie do funkcjonującego dotychczas systemu dodatkowych ogniw wzmacniających jego działanie i zapewniających prawidłową diagnozę oraz prawidłowy długofalowy program działań.

Dotychczasowy system na poziomie gminy obrazuje poniższy schemat:

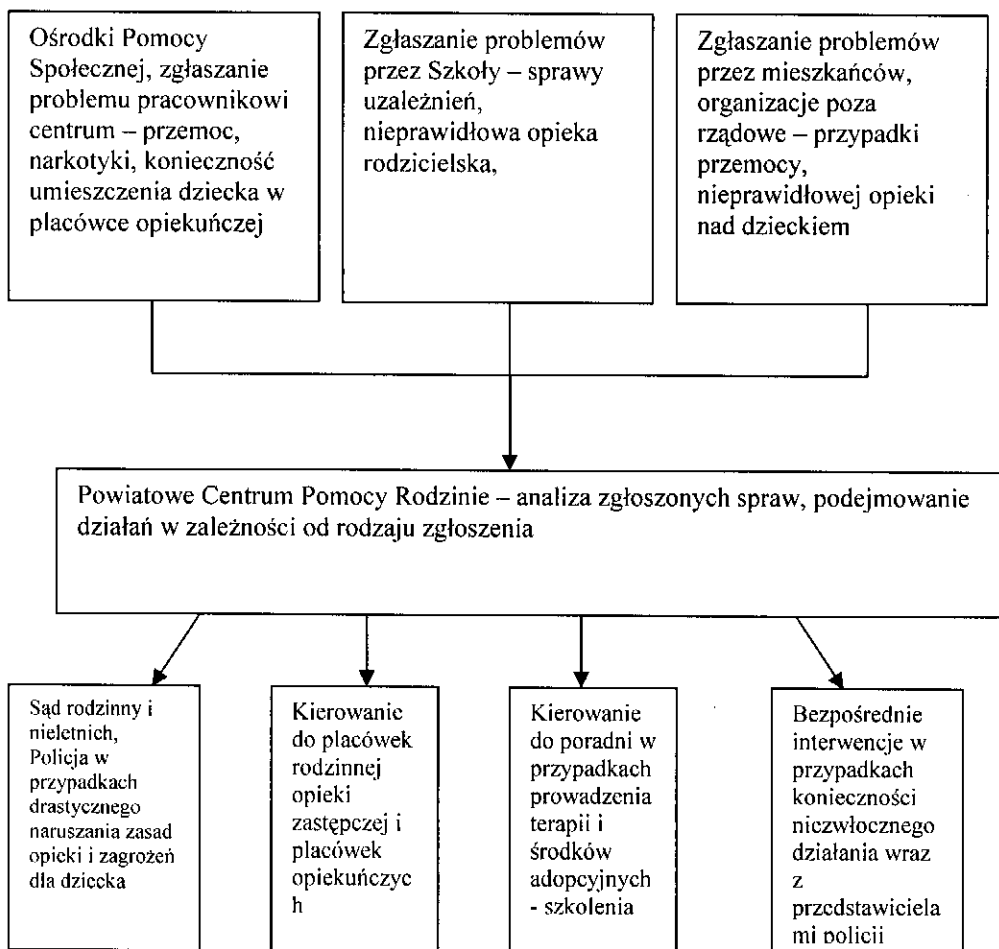
Przy aktualnych obsadach etatowych ośrodków i ilości prowadzonych spraw nie są one w stanie skutecznie monitorować przypadków występowania zachowań patologicznych, a co najważniejsze przy braku odpowiednich narzędzi, wynikającym ze struktur organizacyjnych, prowadzić skuteczną terapię eliminującą zachowania i postawy niepożądane.

Wprowadzenie do systemu opieki nad dzieckiem i rodziną ogniwa koordynującego i prowadzącego w sposób kompleksowy poszczególne przypadki wymagające działań specjalistycznych zwiększy ich skuteczność i efektywność.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie to instytucja zajmująca się problemami rodziny na terenie powiatu. W zależności od możliwości finansowych realizuje działania profilaktyczne i edukacyjne zapobiegające powstawaniu sytuacji patologicznych związanych z wychowaniem i opieką w domu rodzinnym.

Z uwagi na czynniki ekonomiczne i organizacyjne centrum nie jest w stanie w swoim zakresie zapewnić opieki psychologicznej i terapii rodzinnej, stara się zapewnić to poprzez współpracę z poradniami psychologiczno – pedagogicznymi, ośrodkiem adopcyjnym, psychologami szkolnymi. Pamiętać jednak musimy o tym, że poradnie powołane są w pierwszym rzędzie do diagnozowania dzieci szkolnych na podstawie skierowania od pedagoga szkolnego w przypadkach opóźnienia w nauce, zaburzeń rozwoju. Nie zawsze mają możliwości realizowania zadań na zasadzie współpracy z jednostkami pomocy społecznej, diagnozować przypadki wynikające z przemocy bądź uzależnień wśród dzieci i młodzieży.

Schemat poniższy obrazuje zasady działania pomocy społecznej na terenie powiatu:

Z formalnego punktu widzenia na obu poziomach gminy i powiatu są spełniane wymogi podstawowych działań zmierzających do eliminowania zagrożeń skutkami nieprawidłowego funkcjonowania rodziny. Wyraźnie jednak widać, że brakuje elementu spójnego, który zapewniałby ciągłą opiekę w przypadkach konieczności interwencji kryzysowej, stałą opiekę psychologiczną, fachowy dobór rodzaju terapii, sterował tworzeniem samodzielnie funkcjonujących grup rówieśniczych kreujących liderów przygotowanych do rozpoznawania zagrożeń.

Stworzenie takiej struktury w oparciu o istniejącą bazę jest realne i możliwe. Na terenie powiatu oleśnickiego funkcjonuje szereg placówek i instytucji oraz organizacji wolontariackich zajmujących się problemami rodziny. Posiadają one odpowiednią kadre przygotowaną do realizacji zadań wynikających z utworzenia zintegrowane systemu działań na rzecz dzieci i rodziny.

Poniższe zestawienia obrazują aktualne zasoby kadrowe i lokalowe na terenie poszczególnych, które będą włączone w zintegrowany system profilaktyczno – edukacyjny zapobiegający powstawaniu zagrożeń i patologii w rodzinach oraz wśród dzieci i młodzieży.

Miasto Oleśnica

Nazwa instytucji	Cele działania – w zakresie programu	Pracownicy
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	Praca socjalna z rodzinami zagrożonymi przemocą, patologiami Stałe monitorowanie rodzin objętych pracą socjalną Formułowanie wniosków dotyczących rodzaju podejmowanych działań Współpraca z PCPR i Organizacjami wolontariackimi	Pracownicy socjalni - 10
Środowiskowy Dom Samopomocy	Zajęcia specjalistyczne z dziećmi upośledzonymi Diagnozowanie Zapewnianie odpowiednich warunków socjalno – bytowych Zajęcia terapeutyczno - rehabilitacyjne	30 dzieci pod opieką ..pracowników, pedagog – .., psycholog – .., rehabilitant - 6
Świetlica dla dzieci i młodzieży	Pomoc psychologiczna dla dzieci z rodzin zagrożonych patologiami Pomoc w nauce Zajęcia terapeutyczne i rekreacyjne	pod opieką ma 40 dzieci, 5 terapeutów
Poradnia psychologiczno - pedagogiczna	Diagnozowanie uczniów z problemami szkolnymi Współpraca z PCPR w zakresie diagnozowania problemów rodzinnych	6 psychologów, 6 pedagogów
Polski Czerwony Krzyż	Pomoc rodzinom i osobom potrzebującym wsparcia	5 pracowników na zasadzie wolontariatu
Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Organizowanie zajęć dla dzieci z rodzin zagrożonych patologiami społecznymi Dożywianie, organizowanie wypoczynku, pomoc psychologiczna	10 członków komisji
Specjalny Ośrodek Szkolno - wychowawczy	Posiada bazę lokalową, w której zostanie stworzone Centrum	130 dzieci, pracownicy pedagogiczni 54,

	profilaktyki i edukacji w sprawach rodzinnych i wychowawczych oraz opieki nad rodziną i dzieckiem, mieszkania chronione dla ofiar przemocy	opiekunowie internatu 6
Centrum interwencji kryzysowej	Dwa pomieszczenia	psycholog, terapeuci - dyżury

Gmina Oleśnica

Nazwa instytucji	Cele działania – w zakresie programu	Pracownicy
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Praca socjalna z rodzinami zagrożonymi przemocą, patologiami Stałe monitorowanie rodzin objętych pracą socjalną Formułowanie wniosków dotyczących rodzaju podejmowanych działań Współpraca z PCPR i Organizacjami wolontariackimi	Pracownicy socjalni - 4
Świetlice gminne – prowadzone przez Gminny Ośrodek Kultury – 19 świetlic	Zajęcia kulturalno – edukacyjne dla dzieci i młodzieży z terenu gminy	pod opieką 638 dzieci, 5 pracowników pedagogicznych
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Organizowanie zajęć dla dzieci z rodzin zagrożonych patologiami społecznymi Dożywianie, organizowanie wypoczynku, pomoc psychologiczna	5 członków komisji
Powiatowy Dom Pomocy Społecznej w Ostrowinie	Posiada bazę terapeutyczno – rehabilitacyjną, możliwość prowadzenia zajęć stacjonarnych	56 pracowników z przygotowaniem psychologiczno - pedagogicznym

Gmina Dobroszyce

Nazwa instytucji	Cele działania – w zakresie programu	Pracownicy
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Praca socjalna z rodzinami zagrożonymi przemocą, patologiami	Pracownicy socjalni -3

	Stale monitorowanie rodzin objętych pracą socjalną Formułowanie wniosków dotyczących rodzaju podejmowanych działań Współpraca z PCPR i Organizacjami wolontariackimi	
Świetlice środowiskowe – 0	Zajęcia kulturalno – edukacyjne dla dzieci i młodzieży z terenu gminy	pod opieką świetlic ok. .... dzieci, ... pracowników – wolontariuszy prowadzących zajęcia
Specjalny Ośrodek Szkłono – wychowawczy, Warsztaty terapii zajęciowej prowadzone przez CARITAS	Kształcenie i opieka pedagogiczna dla dzieci upośledzonych, organizowanie imprez sportowych i kulturalnych dla dzieci i młodzieży – zasięg ogólnopowiatowy	pod opieką 108 dzieci, 48.. pedagogów, terapeutów zajęciowych, psycholog
Dom Pomocy Społecznej - CARITAS	Opiek stacjonarna dla osób dorosłych i starszych	32 pensjonariuszy, 12 osobowa kadra pedagogiczna, psycholog
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Organizowanie zajęć dla dzieci z rodzin zagrożonych patologiami społecznymi Dożywianie, organizowanie wypoczynku, pomoc psychologiczna	5 członków komisji
Warsztaty Terapii Zajęciowej z filą w Sycowie	Pomoc psychologiczna, terapia, edukacja	60 uczestników, 27 osób kadry

Gmina Twardogóra

Nazwa instytucji	Cele działania – w zakresie programu	Pracownicy
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Praca socjalna z rodzinami zagrożonymi przemocą, patologiami Stale monitorowanie rodzin objętych pracą socjalną Formułowanie wniosków dotyczących rodzaju podejmowanych działań Współpraca z PCPR i Organizacjami wolontariackimi	Pracownicy socjalni – 3
Świetlice środowiskowe - 5	Zajęcia kulturalno – edukacyjne dla dzieci i młodzieży z terenu gminy, profilaktyka zapobiegania powstaniu uzależnień	pod opieką 80 dzieci, 5 pracowników pedagogicznych

Zespół szkół specjalnych	Kształcenie i opieka pedagogiczna dla dzieci upośledzonych, organizowanie imprez sportowych i kulturalnych dla dzieci i młodzieży – zasięg ogólnopowiatowy	52 dzieci, 13 osobowa kadra pedagogiczna, psycholog
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Organizowanie zajęć dla dzieci z rodzin zagrożonych patologiami społecznymi Dożywianie, organizowanie wypoczynku, pomoc psychologiczna	4 członków komisji

Gmina Bierutów

Nazwa instytucji	Cele działania – w zakresie programu	Pracownicy
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Praca socjalna z rodzinami zagrożonymi przemocą, patologiami Stałe monitorowanie rodzin objętych pracą socjalną Formułowanie wniosków dotyczących rodzaju podejmowanych działań Współpraca z PCPR i Organizacjami wolontariackimi	Pracownicy socjalni - 4
Świetlice środowiskowe – 3	Zajęcia kulturalno – edukacyjne dla dzieci i młodzieży z terenu gminy, profilaktyka zapobiegania powstaniu uzależnień	pod opieką 34 dzieci, 3 pracowników pedagogicznych
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Organizowanie zajęć dla dzieci z rodzin zagrożonych patologiami społecznymi Dożywianie, organizowanie wypoczynku, pomoc psychologiczna, grupy wsparcia	5 członków komisji

Gmina Dziadowa Kłoda

Nazwa instytucji	Cele działania – w zakresie programu	Pracownicy

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Praca socjalna z rodzinami zagrożonymi przemocą, patologiami Stałe monitorowanie rodzin objętych pracą socjalną Formułowanie wniosków dotyczących rodzaju podejmowanych działań Współpraca z PCPR i Organizacjami wolontariackimi	Pracownicy socjalni -3
Świetlice środowiskowe – 0	Zajęcia kulturalno – edukacyjne dla dzieci i młodzieży z terenu gminy, profilaktyka zapobiegania powstaniu uzależnień cykliczne	pod opieką ok. 40 dzieci, 2 pracowników pedagogicznych
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Organizowanie zajęć dla dzieci z rodzin zagrożonych patologiami społecznymi Dożywianie, organizowanie wypoczynku, pomoc psychologiczna, grupy wsparcia	5 członków komisji

Gmina Międzybórz

Nazwa instytucji	Cele działania – w zakresie programu	Pracownicy
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Praca socjalna z rodzinami zagrożonymi przemocą, patologiami Stałe monitorowanie rodzin objętych pracą socjalną Formułowanie wniosków dotyczących rodzaju podejmowanych działań Współpraca z PCPR i Organizacjami wolontariackimi	Pracownicy socjalni -2
Świetlice środowiskowe – 0	Zajęcia kulturalno – edukacyjne dla dzieci i młodzieży z terenu gminy, profilaktyka zapobiegania powstaniu uzależnień	Zajęcia - 0
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Organizowanie zajęć dla dzieci z rodzin zagrożonych patologiami społecznymi Dożywianie, organizowanie wypoczynku, pomoc psychologiczna, grupy wsparcia	4 członków komisji

Gmina Syców

Nazwa instytucji	Cele działania – w zakresie programu	Pracownicy
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Praca socjalna z rodzinami zagrożonymi przemocą, patologiami Stałe monitorowanie rodzin objętych pracą socjalną Formułowanie wniosków dotyczących rodzaju podejmowanych działań Współpraca z PCPR i Organizacjami wolontariackimi	Pracownicy socjalni - 7
Świetlica socjo - terapeutyczna	Zajęcia kulturalno – edukacyjne dla dzieci i młodzieży z terenu gminy, profilaktyka zapobiegania powstaniu uzależnień, pomoc w nauce, profilaktyka	pod opieką ok. 30 dzieci, 2 pracowników pedagogicznych
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Organizowanie zajęć dla dzieci z rodzin zagrożonych patologiami społecznymi Dożywianie, organizowanie wypoczynku, pomoc psychologiczna, grupy wsparcia	5 członków komisji
Stowarzyszenie Rodzin Kolpinga - wolontariat	Organizowanie zajęć dla dzieci z rodzin zagrożonych patologiami społecznymi Dożywianie, organizowanie wypoczynku, pomoc psychologiczna, grupy wsparcia	na zasadzie wolontariatu
Por. Psych. pedagogiczna	Diagnozowania dzieci młodzieży	Pedagog – 4 Psycholog - 4

Z powyższych zestawień widać wyraźnie, że na terenie powiatu oleśnickiego istnieje odpowiednia baza wraz z odpowiednio przygotowaną kadrą do utworzenia zintegrowanego systemu wsparcia dla rodzin oraz dzieci młodzieży, który będzie prowadził działalność profilaktyczną – edukacyjną eliminującą zachowania negatywne związane z uzależnieniami i przemocą w rodzinie oraz grupach rówieśniczych.

Do systemu włączone zostaną wszystkie instytucje wymienione w wyżej przedstawionych zestawieniach oraz część pracowników.

Centralnym punktem systemu będzie Powiatowy Ośrodek Profilaktyki Środowiskowej z wydzielonymi sekcjami zajmującymi się określoną problematyką ściśle współpracującymi z

jednostkami terenowymi. Zapewni to kompleksowość realizacji zadań oraz docieranie do wszystkich potrzebujących wsparcia i pomocy.

IV. ZAŁOŻENIA I CELE STRATEGII

Zintegrowany program opieki nad dzieckiem i rodziną w swoich podstawowych założeniach dążył będzie do realizacji :

1. powszechnej edukacji środowisk lokalnych w zakresie skutków i przyczyn agresji, przemocy w rodzinie, uzależnień oraz sposobom przeciwdziałania tym zjawiskom
2. organizacji środowiskowego systemu profilaktyki społecznej opartej o istniejące już instytucje zajmujące się tą profilaktyką
3. umożliwiania powszechnego dostępu do terapii i pomocy osobom poszkodowanym na skutek zachowań społecznie negatywnych członków rodzin i rówieśników
4. stworzenia sieci placówek rodzinnych zapewniającej opiekę dla dzieci pozbawionych opieki rodzicielskiej
5. zapewnienia osobom niepełnosprawnym warunków do aktywnego uczestnictwa w życiu powiatu i środowisk lokalnych

Cele strategii w zakresie działań na rzecz rodziny obejmują:

Utworzenie Powiatowego Ośrodka Profilaktyki i Środowiskowej, Zapobiegania powstawania zjawisk patologicznych w rodzinach i wśród młodzieży realizującego:

- a. terapię rodzinną
- b. terapię indywidualną dzieci i młodzieży ze środowisk o podwyższonym stopniu zagrożenia patologiami
- c. terapię dla ofiar przemocy
- d. utworzenie stacjonarnego ośrodka interwencji kryzysowej
- e. tworzenie rówieśniczych grup samopomocowych w środowiskach szkolnych
- f. poszerzenie działalności istniejących stacjonarnych placówek opiekuńczo – wychowawczych (placówki wielo funkcyjne)
- g. doraźne szkolenie kadry zajmującej się problematyką rodziny i wychowania
- h. wspieranie organizacji pozarządowych w realizacji celów ważnych społecznie, tworzenie ośrodków wsparcia, poradni, placówek opieki

Podział na odrębne moduły – kierunki programowe pozwoli na uszczegółowienie realizowanych celów oraz włączenie jak największej liczby istniejących już placówek pomocowych w ich realizację. Umożliwi też po przez uruchomienie bezpośredniego systemu łączności telefonicznej na minimalne skrócenie czasu podejmowania interwencji. Włączenie w system organów sądowniczych oraz policji umożliwi szybkie rozwiązywanie kwestii prawnych związanych z umieszczeniem dziecka, bądź członków rodziny narażonej na przemoc w tymczasowym ośrodku interwencyjnym.

Ramowy Schemat Organizacyjny Powiatowego Systemu Wspierania Dziecka i Rodziny oraz osób Niepełnosprawnych

Przedstawiony powyżej schemat pozwoli na ujednolicenie działań związanych profilaktyką i tworzeniem środowiskowych form samopomocy na terenie całego powiatu oleśnickiego. Centrum profilaktyki utworzone zostanie na bazie internatu Specjalnego Ośrodka Szkolno – Wychowawczego w Oleśnicy. Internat od miesiąca czerwca br. będzie obiektem wolnym, z uwagi na warunki lokalowe będzie można utworzyć bazę lokalową do realizacji poszczególnych modułów programowych.

Stworzenie systemu bezpośredniej łączności telefonicznej pomiędzy poszczególnymi ogniwami zintegrowanego systemu umożliwi w praktyce całodobowy kontakt z centrum. Nie bez znaczenia jest fakt włączenie w do systemu organizacji wolontariackich. Instytucje gminne pracują w określonych godzinach, natomiast wolontariusze w poszczególnych rejonach powiatu będą pełnić dyżury całodobowe.

V. KIERUNKI DZIAŁAŃ W REALIZACJI STRATEGII

Poszczególne kierunki strategii określają szczegółowe zadania stojące przed zespołami realizującymi zadania w poszczególnych obszarach działania określając cele i adresatów działań

Kierunek A – kompleksowy system wspierania rodziny

Cel – objęcie kompleksową opieką socjalno – terapeutyczną rodzin wymagających wsparcia w rozwiązywaniu problemów wychowawczych, socjalnych, dotkniętym długotrwałym bezrobociem członków rodziny.

Rodziny wymagające wsparcia w ww. zakresach działania będą zgłaszane do Centrum Koordynacji i wdrażania Strategii gdzie po dokonaniu analizy przyczyn i skutków podjęte zostaną decyzje, co do rodzaju, i zakresu pomocy dla określonej rodziny lub jej członka. W zależności od sytuacji do pracy z rodziną włączone zostaną odpowiednie służby socjalne zajmujące się tematyką uzależnień, przemocy w Rodzinie, bezrobociem, aktywizacją zawodową lub terapią.

Do realizacji zadania konieczne będzie uaktywnienie Systemu Wspierania Dziecka i Rodziny przedstawionego na stronie 20 jako spójnego jednolitego systemu profilaktyczno – edukacyjnego pozwalającego na skuteczne eliminowanie powstałych zagrożeń i przeciwdziałającego utrwalaniu się sytuacji patologicznych.

Miejszem terapii będzie siedziba Centrum Profilaktyki w Oleśnicy.

Procedury postępowania:

W przypadku zgłoszenia sytuacji kryzysowej w rodzinie przez Ośrodek Pomocy Społecznej, Pedagogę Szkolnego, Poradnię, lub członka rodziny – pracownik poradni zbiera informacje na temat rodziny – wywiad środowiskowy we współpracy z OPS, informacje od pedagoga szkolnego na temat postawy i zachowania dzieci wychowanych w rodzinie,

informacja z policji na temat ewentualnych wcześniejszych interwencji bądź zgłoszeń dotyczących rodziny.

Diagnoza – etiologia sytuacji kryzysowych

Opracowanie planu pracy z rodziną – rodzaj i czas trwania terapii.

W przypadku odmowy udziału w terapii jednego bądź obu rodziców, w uzgodnień z pedagogiem i psychologiem szkolnym należy ustalić rodzaj oddziaływań wobec dzieci. Rodzina odmawiająca udziału w zajęciach i poradnictwie rodzinnym winna być zgłoszona odpowiedniemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w celu prowadzenia ustawicznego monitoringu oraz odpowiednim służbom – wydział prewencji i wydział ds. nieletnich policji z podaniem danych ustalonych podczas kompletowania informacji – w celu prowadzenia kontroli postaw i zachowania szczególnie rodziców.

Do pracy w poradni włączeni zostaną wolontariusze posiadający odpowiednie przygotowanie merytoryczne.

W poradni prowadzona będzie szczegółowa ewidencja rodzin zgłoszonych, nawet w przypadku odmowy udziału w terapii.

Kierunek B – terapia dzieci i młodzieży ze środowisk zagrożonych patologiami

Cel – objęcie systematyczną terapią jak największej ilości dzieci z terenu powiatu oleśnickiego ze środowisk zagrożonych uzależnieniami.

Praca w tym module będzie ściśle skoordynowana z poradniami psychologiczno – pedagogicznymi oraz świetlicami środowiskowymi na terenie powiatu oleśnickiego i pedagogami szkolnymi. Pierwszym krokiem będzie opracowanie bazy danych o uczniach niedostosowanych społecznie oraz potencjalnie zagrożonych uzależnieniami i nierealizujących prawidłowo obowiązku szkolnego. Pedagodzy szkolni, poradnie psychologiczno – pedagogiczne, pracownicy socjalni ośrodków pomocy społecznej, pracownicy świetlic socjo – terapeutycznych – zespół zbierający dane.

Poradnie psychologiczno – pedagogiczne będą w porozumieniu z pedagogami szkolnymi kierować uczniów wykazujących cechy bardzo zwiększonej agresji w stosunku do otoczenia na dodatkowe zajęcia terapeutyczne w Centrum Profilaktyki.

W okresach miesięcznych zespół terapeutów i właściwych pedagogów szkolnych dokona oceny postępów i efektów prowadzonych zajęć dokonując ich ewentualnych korekt. Efektem końcowym prowadzonych zajęć terapeutycznych powinien być udział osoby

poddawanej terapii w rówieśniczej grupie samopomocowej oraz rozwinięcie cech pozytywnych – empatia, asertywność

Kierunek C – system wspierania ofiar przemocy w rodzinie

Cele –

- a. zapobieganie negatywnym skutkom psychologiczno– społecznym przemocy w rodzinie
- b. szkolenie pracowników programu na temat rozpoznawania i identyfikowania stosowania przemocy w rodzinie i w grupach rówieśniczych
- c. zajęcia terapeutyczne dla ofiar przemocy – umiejętność radzenia sobie w sytuacjach stosowania agresji
- d. stworzenie bazy o środowiskach, w których przemoc stosowana jest najczęściej

Realizacja programu odbywać się będzie w oparciu o konspekty opracowane przez psychologów rodzinnych i pedagogów. Zgłoszenia o przypadkach przemocy w rodzinie lub grupach rówieśniczych przyjmowane będą przez pracownika dyżurnego Ośrodka. Po przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego ustalony zostanie program działania wobec konkretnych osób ofiar bądź sprawców stosowania przemocy ukierunkowany w pierwszej kolejności na eliminowanie przyczyn.

Oprócz zajęć terapeutycznych uczestnicy terapii, szczególnie ofiary przemocy, otrzymają szczegółowe instrukcje dotycząc zgłaszania przypadków jej stosowania oraz zachowania się wobec sprawców.

Kierunek D – stacjonarny system opieki nad dzieckiem i rodziną, rodzinna opieka zastępcza

Na terenie powiatu oleśnickiego funkcjonuje aktualnie 108 rodzin zastępczych, jeden rodzinny dom dziecka oraz wielofunkcyjna placówka opiekuńczo wychowawcza w Bierutowie. Ogólnie opieką objętych jest 240 dzieci. Zapewnienie odpowiednich warunków do rozwoju, nauki i funkcjonowania dzieci pozbawionych opieki rodzicielskiej to priorytetowe zadanie powiatu. Istniejąca baza rodzin zastępczych i placówek stacjonarnych pozwala na realizowanie tego zadania, jednak konieczne są działania zwiększające ilość placówek rodzinnych i poszerzanie zakresu merytorycznej działalności istniejących placówek stacjonarnych.

Działania powiatu ukierunkowane muszą być na:

- - tworzenie zawodowych rodzin zastępczych
- - tworzenie rodzinnych placówek interwencyjnych
- - zapewnienie warunków dla opieki rodzinnej dla małych dzieci
- - rozszerzanie działalności merytorycznej placówek stacjonarnych o wsparcie środowiskowe dla rodziców biologicznych i umożliwianie udziału w zajęciach terapeutycznych
- - szkolenie kandydatów do pełnienia roli rodziców zastępczych
- - wspierani organizacji pozarządowych w działaniach zmierzających do tworzenia instytucjonalnej pomocy dla rodzin

Kierunek E – tworzenie rówieśniczych grup samopomocowych, kreowanie liderów

Cel – tworzenie rówieśniczych grup samopomocowych z szczególnym uwzględnieniem placówek oświatowych

Program zakłada wykreowanie grupy liderów, których zadaniem będzie stymulowanie zachowań pozytywnych skierowanych na przeciwdziałanie powstawaniu przemocy w grupach rówieśniczych, uzależnień, kreowanie zdrowego stylu życia.

Zespół pedagogów szkolnych, psychologów i pracowników ośrodka wytypuje przedstawicieli z poszczególnych środowisk z uwzględnieniem tych gdzie najczęściej występują problemy związane z uzależnieniami i przemocą. Zostaną oni przeszkoleni przez kadrę ośrodka według zasad programu „Mentor” na podstawie założeń, którego realizowany będzie cały program.

Kierunek F – opieka nad osobami starszymi, opieka paliatywna, domy pomocy społecznej

Osoby starsze i schorowane z uwagi na wyraźną zmianę populacji i spadek urodzin zaczynają stanowić większość społeczeństwa naszego kraju, dotyczy to również powiatu oleśnickiego. W bardzo poważnej części są to osoby samotne o niezbyt wysokich dochodach. Praca służ socjalnych powiatu musi, więc w swojej znacznej części ukierunkowywać się na

pomoc tym osobom. Chodzi tu opiekę miejscu zamieszkania – zadanie to wypełniają miejskie i gminne ośrodki pomocy społecznej oraz umieszczanie osób tego wymagających w domach pomocy społecznej, hospicjach i oddziałach opiekuńczo – leczniczych.

Kwestia opieki stacjonarnej należy do powiatu, dlatego też działania administracyjne zmierzają będą do systematycznego rozbudowy bazy opieki stacjonarnej i ciągłego podnoszenia standardów tej opieki.

Kierunek G – szkolenie kadr pomocy społecznej i wolontariuszy

Szkolenia będą dotyczyć sposobów prowadzenia terapii, analizowania sytuacji, umiejętności doboru działań adekwatnych do sytuacji wymagającej podjęcia działań oraz aktualizowania wiedzy na temat obowiązującego prawa

Kierunek I – pozyskiwanie środków zewnętrznych z Unii Europejskiej i programów celowych na realizację w zakresie aktywizacji zawodowej oraz społecznej wychowanków rodzin zastępczych, placówek oraz osób niepełnosprawnych

Działania w tym sektorze to pozyskiwanie dodatkowych środków finansowych na realizację projektów i programów własnych dotyczących wychowanków rodzin zastępczych, placówek opiekuńczych, rodziców, pedagogów szkolnych, nauczycieli, pracowników socjalnych, funkcjonariuszy Policji oraz osób niepełnosprawnych. Kursy i szkolenia zawodowe, szkolenia specjalistyczne w zakresie profilaktyki i eliminowania zagrożeń społecznych, pomoc psychologiczna i prawna dla adresatów i organizowanie imprez integracyjnych oraz akcji promujących rodzicielstwo zastępcze, zdrowy styl życia i zapobieganie powstawaniu negatywnych zjawisk społecznych to główne cele realizacji tego kierunku.

**VII. POWIATOWY PROGRAM ZINTEGROWANYCH DZIAŁAŃ
PROFILAKTYCZNO – EDUKACYJNYCH
„ZAPOBIEGANIE SKUTKOM BŁĘDÓW WYCHOWAWCZYCH ORAZ
PRZEMOCY W RODZINIE – TWORZENIE ŚRODOWISKOWYCH FORM
POMOCY „**

SPIS TREŚCI:

- 1. ZAŁOŻENIA I CELE PROGRAMU**
- 2. MODUŁY PROGRAMOWE**
- 3. ADRESACI PROGRAMU**
- 4. DZIAŁANIA NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH**

1.ZAŁOŻENIA I CELE PROGRAMU

Zintegrowany program opieki nad dzieckiem i rodziną w swoich podstawowych założeniach dążył będzie do realizacji :

1. powszechnej edukacji środowisk lokalnych w zakresie skutków i przyczyn agresji, przemocy w rodzinie, uzależnień oraz sposobom przeciwdziałania tym zjawiskom
2. organizacji środowiskowego systemu profilaktyki społecznej opartej o istniejące już instytucje zajmujące się tą profilaktyką
3. umożliwiania powszechnego dostępu do terapii i pomocy osobom poszkodowanym na skutek zachowań społecznie negatywnych członków rodzin i rówieśników

Cele programu obejmują:

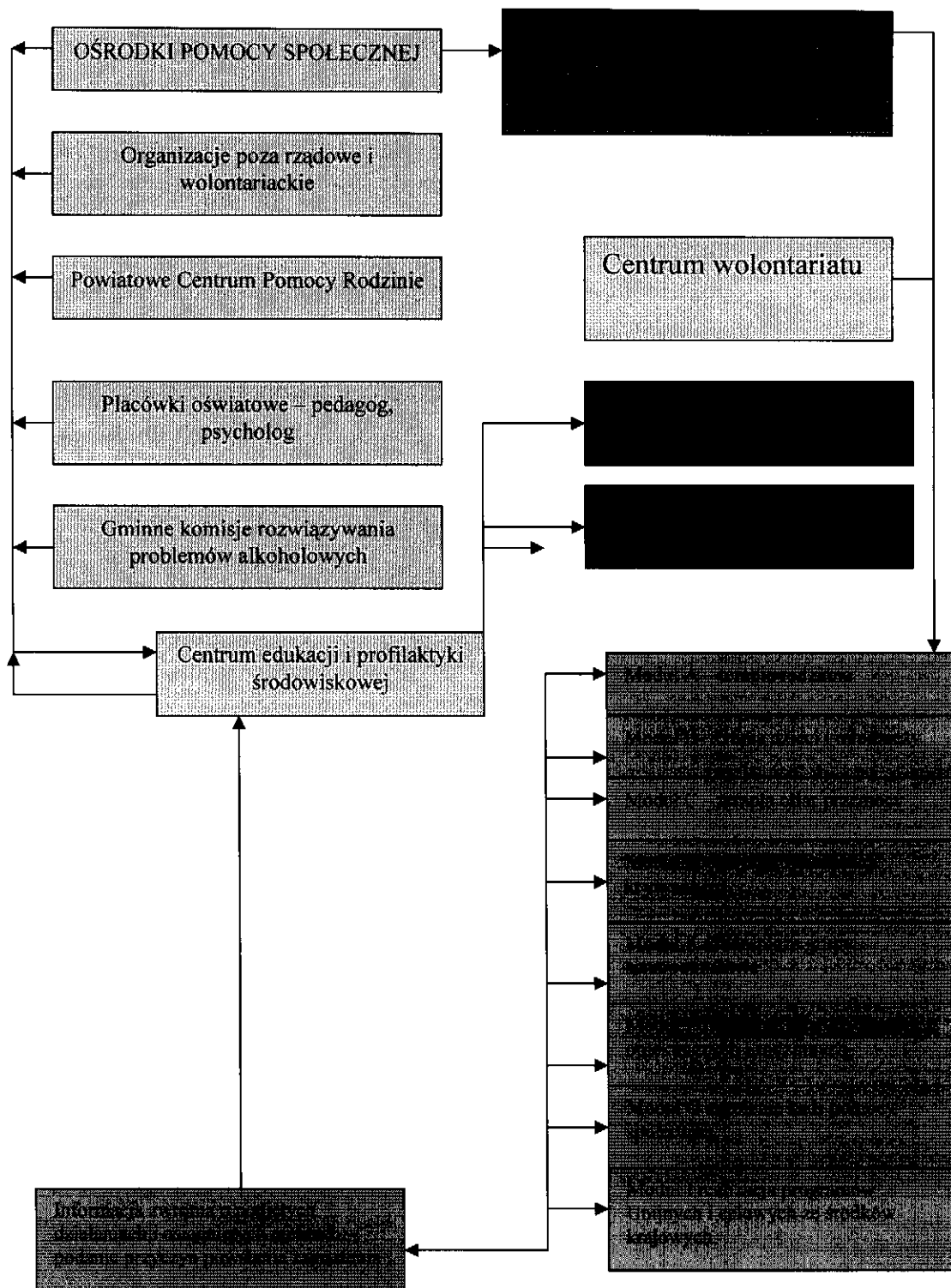
Utworzenie Centralnego Ośrodka Profilaktyki i Edukacji realizującego:

- a. terapię rodzinną
- b. terapię indywidualną dzieci i młodzieży ze środowisk o podwyższonym stopniu zagrożenia patologiami
- c. terapię dla ofiar przemocy
- d. utworzenie stacjonarnego ośrodka interwencji kryzysowej
- e. tworzenie rówieśniczych grup samopomocowych w środowiskach szkolnych
- f. poszerzenie działalności istniejących stacjonarnych placówek opiekuńczo – wychowawczych (placówki wielo funkcyjne)
- g. szkolenie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, rodzinnego pogotowia opiekuńczego
- h. realizację projektów oraz programów współfinansowanych przez Unię Europejską, PFRON

Podział na odrębne moduły programowe pozwoli na uszczegółowienie realizowanych celów w oraz włączenie jak największej liczby istniejących już placówek pomocowych w ich realizację. Umożliwi też po przez uruchomienie bezpośredniego systemu łączności telefonicznej na minimalne skrócenie czasu podejmowania interwencji. Włączenie w system organów sądowniczych oraz policji umożliwi szybkie rozwiązywanie kwestii prawnych związanych z umieszczeniem dziecka, bądź członków rodziny narażonej na przemoc w tymczasowym ośrodku interwencyjnym.

Poniżej przedstawiony zostanie ramowy schemat organizacji Powiatowego Zintegrowanego Systemu Profilaktyczno – Edukacyjnego.

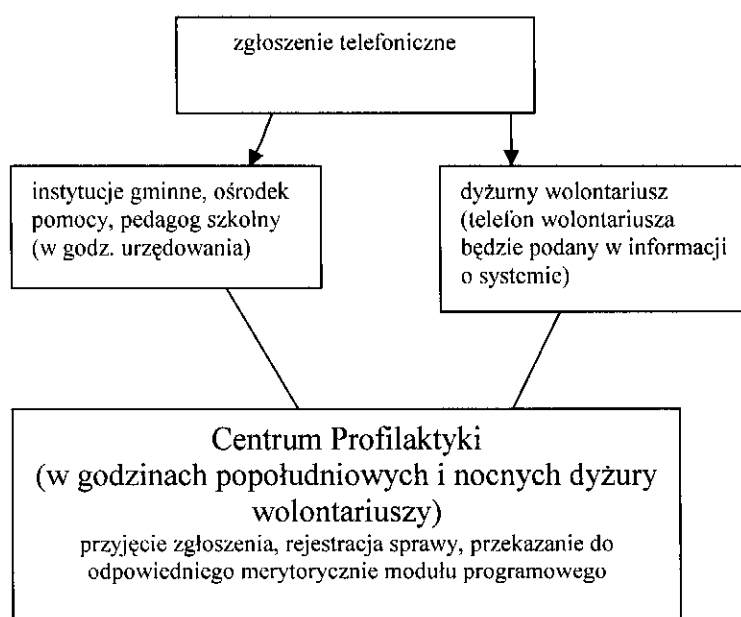
Edukacyjnego Pomoc - Ofiarom Przemocy Opieka Nad Dzieckiem i Rodziną

Przedstawiony powyżej schemat pozwoli na ujednolicenie działań związanych profilaktyką i tworzeniem środowiskowych form samopomocy na terenie całego powiatu oleśnickiego. Utworzenie Centrum profilaktyki będzie priorytetem na okres obowiązywania strategii.

Stworzenie systemu bezpośredniej łączności telefonicznej pomiędzy poszczególnymi ogniwami zintegrowanego systemu umożliwi w praktyce całodobowy kontakt z centrum. Nie bez znaczenia jest fakt włączenie w do systemu organizacji wolontariackich. Instytucje gminne pracują w określonych godzinach, natomiast wolontariusze w poszczególnych rejonach powiatu będą pełnić dyżury całodobowe.

Schematyczny system łączności:

2. MODUŁY PROGRAMOWE

Poszczególne moduły programu określają szczegółowe zadania stojące przed zespołami realizującymi zadania Centrum Profilaktyki i Edukacji w zakresie terapii rodzinnej oraz przeciwdziałania skutkom uzależnień i przemocy w rodzinach.

Moduł A – terapia rodzinna – poradnia rodzinna rozwiązywania sytuacji kryzysowych

Cel – objęcie zajęciami terapeutycznymi rodzin z terenu powiatu oleśnickiego z występującymi problemami dotyczącymi wychowania dzieci, zaburzonych relacji interpersonalnych w rodzinie, występowania zachowań patologicznych.

Kadra – psychologowie rodzinni – 1, pedagodzy – 1, terapeuci – 2.

Zajęcia terapeutyczne odbywać się będą na podstawie zgłoszeń dokonanych przez instytucje pomocy społecznej, poradnie psychologiczno – pedagogiczne, oraz samych zainteresowanych udziałem w terapii.

Miejscem terapii będzie siedziba Centrum Profilaktyki w Oleśnicy.

Procedury postępowania:

W przypadku zgłoszenia sytuacji kryzysowej w rodzinie przez Ośrodek Pomocy Społecznej, Pedagogę Szkolnego, Poradnię, lub członka rodziny – pracownik poradni zbiera informacje na temat rodziny – wywiad środowiskowy we współpracy z OPS, informacje od pedagoga szkolnego na temat postawy i zachowania dzieci wychowanych w rodzinie, informacja z policji na temat ewentualnych wcześniejszych interwencji bądź zgłoszeń dotyczących rodziny.

Diagnoza – etiologia sytuacji kryzysowych

Opracowanie planu pracy z rodziną – rodzaj i czas trwania terapii.

W przypadku odmowy udziału w terapii jednego bądź obu rodziców, w uzgodnień z pedagogiem i psychologiem szkolnym należy ustalić rodzaj oddziaływań wobec dzieci. Rodzina odmawiająca udziału w zajęciach i poradnictwie rodzinnym winna być zgłoszona odpowiedniemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w celu prowadzenia ustawicznego monitoringu oraz odpowiednim służbom – wydział prewencji i wydział ds. nieletnich policji z podaniem danych ustalonych podczas kompletowania informacji – w celu prowadzenia kontroli postaw i zachowania szczególnie rodziców.

Do pracy w poradni włączeni zostaną wolontariusze posiadający odpowiednie przygotowanie merytoryczne.

W poradni prowadzona będzie szczegółowa ewidencja rodzin zgłoszonych, nawet w przypadku odmowy udziału w terapii.

Moduł B – terapia indywidualna dzieci i młodzieży ze środowisk zagrożonych patologiami

Cel – objęcie systematyczną terapią jak największej ilości dzieci z terenu powiatu oleśnickiego ze środowisk zagrożonych uzależnieniami.

Praca w tym module będzie ściśle skoordynowana z poradniami psychologiczno – pedagogicznymi oraz świetlicami środowiskowymi na terenie powiatu oleśnickiego i pedagogami szkolnymi. Pierwszy krokiem będzie opracowanie bazy danych o uczniach niedostosowanych społecznie oraz potencjalnie zagrożonych uzależnieniami i nie realizujących prawidłowo obowiązku szkolnego. Pedagodzy szkolni, poradnie psychologiczno – pedagogiczne, pracownicy socjalni ośrodków pomocy społecznej, pracownicy świetlic socjo – terapeutycznych – zespół zbierający dane.

Poradnie psychologiczno – pedagogiczne będą w porozumieniu z pedagogami szkolnymi kierować uczniów wykazujących cechy bardzo zwiększonej agresji w stosunku do otoczenia na dodatkowe zajęcia terapeutyczne w Centrum Profilaktyki.

W okresach miesięcznych zespół terapeutów i właściwych pedagogów szkolnych dokona oceny postępów i efektów prowadzonych zajęć dokonując ich ewentualnych korekt. Efektem końcowym prowadzonych zajęć terapeutycznych powinien być udział osoby poddawanej terapii w rówieśniczej grupie samopomocowej oraz rozwinięcie cech pozytywnych – empatia, asertywność.

Moduł C – terapia dla ofiar przemocy w rodzinie i grupach rówieśniczych

Cele –

- e. zapobieganie negatywnym skutkom psychologiczno– społecznym przemocy w rodzinie
- f. szkolenie pracowników programu na temat rozpoznawania i identyfikowania stosowania przemocy w rodzinie i w grupach rówieśniczych
- g. zajęcia terapeutyczne dla ofiar przemocy – umiejętność radzenia sobie w sytuacjach stosowania agresji
- h. stworzenie bazy o środowiskach w których przemoc stosowana jest najczęściej

Realizacja programu odbywać się będzie w oparciu o konspekty opracowane przez psychologów rodzinnych i pedagogów. Zgłoszenia o przypadkach przemocy w rodzinie lub grupach rówieśniczych przyjmowane będą przez pracownika dyżurnego Ośrodka. Po przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego ustalony zostanie program działania wobec konkretnych osób ofiar bądź sprawców stosowania przemocy ukierunkowany w pierwszej kolejności na eliminowanie przyczyn.

Oprócz zajęć terapeutycznych uczestnicy terapii, szczególnie ofiary przemocy, otrzymają szczegółowe instrukcje dotycząc zgłaszania przypadków jej stosowania oraz zachowania się wobec sprawców.

Moduł D – stacjonarny ośrodek interwencji kryzysowej

Realizacja tego punktu programu jest ściśle związana z poprzednim modulem „C”. Osoby objęte jego działaniem będą miały zapewnioną czasową stacjonarną opiekę ośrodka, w przypadkach, kiedy z uwagi na sytuację w domu i występujące zagrożenia zajdzie konieczność opuszczenia miejsca zamieszkania.

Cele:

- zapewnienie stacjonarnej czasowej opieki ofiarom przemocy
- stworzenie odpowiednich warunków socjalno – bytowych
- przewodzenie terapii

W realizacji projektu ośrodek profilaktyki współpracował będzie z sądem rodzinnym i opiekuńczym, policją oraz poszczególnymi gminami. Efektem docelowym będzie wyeliminowanie istniejących zagrożeń i osiągnięcie możliwości normalnego funkcjonowania w środowisku osób i rodzin dotkniętych zjawiskiem przemocy.

Podczas pobytu rodziny lub osoby w ośrodku prowadzona będzie również praca środowiskowa w miejscu zamieszkania. Właściwy miejscowo Ośrodek Pomocy Społecznej identyfikował będzie poziom zagrożenia oraz podejmował działania zmierzające do ich eliminacji.

Praca obejmowała będzie również sprawców przemocy. w przypadkach skrajnych i braku z ich strony woli współpracy w rozwiązywaniu problemu informowane będą właściwe organy resortu sprawiedliwości w celu wyegzekwowania sankcji karnych.

Moduł E – tworzenie rówieśniczych grup samopomocowych, kreowanie liderów

Cel – tworzenie rówieśniczych grup samopomocowych z szczególnym uwzględnieniem placówek oświatowych

Program zakłada wykreowanie grupy liderów, których zadaniem będzie stymulowanie zachowań pozytywnych skierowanych na przeciwdziałanie powstawaniu przemocy w grupach rówieśniczych, uzależnień, kreowanie zdrowego stylu życia.

Zespół pedagogów szkolnych, psychologów i pracowników ośrodka wytypuje przedstawicieli z poszczególnych środowisk z uwzględnieniem tych gdzie najczęściej występują problemy związane z uzależnieniami i przemocą. Zostaną oni przeszkoleni przez kadrę ośrodka według zasad programu „Mentor” na podstawie założeń, którego realizowany będzie cały program

Moduł F – tworzenie nowych placówek opiekuńczo – wychowawczych, pogotowia rodzinnego, zawodowych rodzin zastępczych

Cel – z uwagi na rosnącą liczbę dzieci kierowanych do placówek opiekuńczo – wychowawczych i rodzin zastępczych oraz planowaną nowelizację ustawy ograniczającą liczbę stacjonarnych Domów Dziecka konieczne jest ukierunkowanie działań na zwiększanie liczby rodzinnych domów dziecka, zawodowych rodzin zastępczych oraz utworzenie rodzinnego pogotowia opiekuńczego.

Moduł G – doraźne szkolenia kadry ośrodka realizującej program

Szkolenia będą dotyczyły sposobów prowadzenia terapii, analizowania sytuacji, umiejętności doboru działań adekwatnych do sytuacji wymagającej podjęcia działań.

Moduł H – szkolenie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej i interwencyjnych placówek rodzinnych

Szkolenia dla kandydatów prowadzić będą pracownicy Centrum, którzy ukończyli kurs kwalifikacyjny dla trenerów programu PRIDE.

Moduł I – pozyskiwanie dodatkowych środków finansowych z Unii Europejskiej, PFRON oraz konkursów ogłaszanych przez Ministerstwo Pracy i Polityki społecznej na realizację projektów skierowanych do wychowanków placówek, rodzin zastępczych oraz osób niepełnosprawnych. Projekty obejmować będą również rodziców biologicznych, pedagogów, psychologów i funkcjonariuszy policji.

Pozyskiwani dodatkowych środków finansowych z Unii Europejskiej, PFRON oraz innych instytucji ogłaszających konkursy na realizację programów sektorowych ma być środkiem do skutecznego wdrażania jednego z elementów strategii. W latach 2011 – 2013 kluczowym będzie realizacja projektu „Aktywni i samodzielni” współfinansowanego ze środków Unijnych a skierowanego do wychowanków rodzin zastępczych i placówek oraz osób niepełnosprawnych. Pozyskiwanie środków z programów PFRON ma zapewnić skuteczne tworzenie infrastruktury umożliwiającej prawidłowe funkcjonowanie w środowisku osobom niepełnosprawnym.

W roku 2011 planowane jest powołanie przy PCPRw Oleśnicy stowarzyszenia, które będzie mogło aplikować o środki Unijne.

VII. DZIAŁANIA NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

1. WSTĘP
2. SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH - CELE STRATEGII
3. CELE OGÓLNE
4. CELE SZCZEGÓŁOWE W POSZCZEGÓLNYCH OBSZARACH DZIAŁANIA

1. WSTĘP

Powiat Oleśnicki położony jest w północno – wschodniej części województwa dolnośląskiego. Liczba mieszkańców powiatu wynosi 105 tysięcy. Z oficjalnych statystyk (GUS, PFRON, ZUS) wynika, że na terenie powiatu oleśnickiego zamieszkuje ok. 14500 osób niepełnosprawnych. Powiatowy Urząd Pracy dysponuje bazą danych 245 osób niepełnosprawnych zarejestrowanych jako bezrobotne bądź poszukujące pracy. Stanowi to ok. 3% ogólnej liczby osób niepełnosprawnych. Powiatowa Strategia rozwiązywania problemów osób niepełnosprawnych ma na celu minimalizację wszelkich barier utrudniających funkcjonowanie osób niepełnosprawnych w codziennej rzeczywistości. Osoby te muszą odwiedzać urzędy, korzystać z rehabilitacji, podnosić swoje umiejętności i poziom wykształcenia. W chwili obecnej jest to niejednokrotnie niemożliwe z uwagi na występowanie barier, które praktycznie uniemożliwiają osobie niepełnosprawnej dostęp do obiektów użyteczności publicznej, rehabilitacji, nauki.

2. SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Z uwagi na brak oficjalnych statystyk można jedynie określić szacunkową liczbę osób niepełnosprawnych, która wynosi ok., 145000 co stanowi około 8 % ogólnej liczby mieszkańców powiatu. Z ogólnej liczby 14 500 osób niepełnosprawnych 586 to dzieci, 6843 mężczyźni. Pamiętać jednak należy, że liczba ta obejmuje zarówno inwalidów, którzy posiadają orzeczenia o inwalidztwie trwałym jak też okresowym. Są to też dane określone przez PFRON na podstawie algorytmu stworzonego w celu podziału środków finansowych dla poszczególnych powiatów.

Ustalenie w sposób precyzyjny sytuacji ekonomicznej osób niepełnosprawnych przy obecnym stanie danych nie jest bardzo trudne. Na podstawie prowadzonych ustaleń określiliśmy, że ok. 60% osób niepełnosprawnych posiada dochody na poziomie 600-700 złotych, 20% poniżej tej granicy, dochody pozostałej części osób niepełnosprawnych są wyższe.

Na dzień 30 czerwca 2010 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy zarejestrowanych było 254 osób niepełnosprawnych i liczba ta na dzień dzisiejszy nie uległa zmianie. Pracownicy urzędu pracy nie są w stanie określić ile z tych osób faktycznie podjęło zatrudnienie, ponieważ osoby, które ewentualnie znajdują pracę na własną rękę nie zgłaszają tego faktu w PUP. Za pośrednictwem działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Oleśnicy w zakresie tworzenia miejsc pracy ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych zatrudnienie znalazło 140 osób (w latach 1999 – 2002) osób niepełnosprawnych. Jednocześnie udzielono sześciu osobom niepełnosprawnym pożyczki na rozpoczęcie działalności gospodarczej.

Ogólnie możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych z uwagi na ograniczoną infrastrukturę przemysłową powiatu oraz sytuację poszczególnych przedsiębiorstw są niestety

ograniczone. Sytuacja ta powinna ulegać stopniowej poprawie w związku z możliwościami, jakie stwarzać będzie PFRON w zakresie tworzenia nowych miejsc pracy dla niepełnosprawnych oraz udzielania pożyczek na rozpoczynanie działalności gospodarczej.

Poważnym problem w funkcjonowaniu osób niepełnosprawnych są bariery architektoniczne oraz bariery w komunikacji.. W ramach Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przewidziane są środki na likwidację barier architektonicznych, urbanistycznych i w komunikowaniu się. Ponieważ PCPR jest wykonawcą przepisów Zarządu PFRON musi się stosować do wytycznych tego Zarządu w ich realizacji. Oprócz zadań ustawowych Powiat Oleśnicki podejmuje działania mające na celu pozyskanie ośrodków finansowych mogący zwiększyć zakres realizacji działań mających na celu zapewnienie osobom niepełnosprawnym pełne uczestnictwo w życiu naszego regionu.

Likwidacja barier architektonicznych w obiektach użyteczności publicznej, dostęp do rehabilitacji, umożliwienie pełnego korzystania z zajęć rehabilitacyjnych w oparciu o współpracę z organizacjami zrzeszającymi osoby niepełnosprawne.

Powiat Oleśnicki przez realizację programu „Pomocna Dłoń” ma na celu stworzenie zintegrowanej struktury zapewniającej kompleksowe rozwiązania ułatwiające funkcjonowanie osobom niepełnosprawnym w zakresie dostępu do instytucji użyteczności publicznej, sportu, rekreacji oraz możliwości aktywizacji zawodowej. Jako jeden z nielicznych powiatów podjęliśmy działania zmierzające do umożliwienia adopcji dzieci przez osoby niepełnosprawne. W roku 2003 małżeństwo, w którym obie osoby poruszają się na wózkach inwalidzkich adoptowało na podstawie orzeczenia sądu rodzinnego kilkumiesięczną dziewczynkę.

Dołączone poniżej zestawienia obrazują liczby osób niepełnosprawnych w rozbiciu na wiek, wykształcenie oraz rodzaje niepełnosprawności. Przedstawiają również zasoby powiatu jak również podstawowe potrzeby w zakresie rehabilitacji, likwidacji barier architektonicznych i w komunikowaniu się, transportowych, zatrudnienia i szkolenia.

Ilość osób niepełnosprawnych w rozbiciu na przyczyny niepełnosprawności, wiek i wykształcenie osób niepełnosprawnych jak również sytuację ekonomiczną obrazuje poniższa tabela.

Powiat Oleśnicki
Przyczyny Niepełnosprawności

		Dysfunkcj a narządów ruchu	Dysfunkcj a narządów słuchu	Dysfunkcj a narządów wzroku	Upośledze nie umysłowe	Choroba psychiczn a	Epilepsja	Układ krążenia	Inne dysfunkc e
ość Niepełnosprawn	ZUS	1580	284	328	490	520	551	1450	740
	KRUS	1220	193	171	430	367	295	410	114
	ZESPOŁ Y POWIAT OWE	846	134	234	260	293	331	739	361
Stopień niepełnospr awności	znaczny	590	111	149	223	302	347	687	231
	umiarkow any	1920	283	271	379	347	572	720	320
	lekki	1136	217	313	578	531	258	1192	664
Miejs ce	Miasto	2223	348	472	634	575	625	1740	584
	Wieś	1423	363	261	546	605	552	859	631
Wiek	0 - 10	89	82	43	53	14	78	96	18
	10 - 15	294	69	52	78	11	89	84	29
	16 - 18	686	123	71	261	79	321	93	163
	pow. 18	2577	437	567	788	1076	689	2326	1005
Płeć	Mężczyźn i	1849	420	419	498	597	601	1820	690
	Kobiety	1797	291	314	682	583	576	779	525
Wykształcenie	Brak	21	11	6	191	175	33	43	4
	Podstawo we	840	157	193	789	720	176	283	105
	Zasadnicz e	1623	310	270	200	285	485	1670	589
	Średnie	825	225	264	0	0	470	572	490
	Wyższe	337	8	0	0	0	13	31	27
Niepełno sprawno	Na stałe	1780	390	350	550	620	550	1300	570
	Czasowo	1866	321	383	630	560	627	1299	645
soby ynne wodo o	Kobiety	450	90	40	13	10	70	320	68
	Mężczyźn i	525	95	38	15	21	95	440	90
soby oszukuj e acy	Kobiety	140	20	10	125	60	124	270	149
	Mężczyźn i	160	60	11	115	125	143	285	170
soby	Kobiety	482	79	110	130	136	174	288	170

wymagaj e mocy wólczn	Mężczyźn i	340	55	124	130	157	157	300	115
soby zdomn	Kobiety	0	0	0	6	4	2	0	2
	Mężczyźn i	0	0	0	13	9	7	0	3

Kolejna tabela obrazuje potrzeby na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji, rehabilitacji dzieci i młodzieży, pomocy psychologicznej, zaopatrzenia w sprzęt pomocniczy i rehabilitacyjny.

Powiat Oleśnicki

Potrzeby na rzecz osób niepełnosprawnych

		stopnie niepełnosprawności			
		znaczący	umiarko- wany	lekki	razem
ilość osób niepełnosprawnych (z wpisanymi wskazaniem do udziału w WTZ) oczekujących na miejsca w warsztatach terapii zajęciowej		32	13		46
ilość osób niepełnosprawnych (z wpisanymi wskazaniem do udziału w ZAZ) oczekujących na miejsca w zakładach aktywności zawodowej					
ilość osób niepełnosprawnych oczekujących na miejsca w domach pomocy społecznej		24	31	15	70
ilość osób niepełnosprawnych nie objęta, a wymagająca rehabilitacji	lecniczej				
	społecznej	49	42	55	146
	zawodowej	39	44	69	152
rehabilitacja dzieci i młodzieży					
turnusy rehabilitacyjne		138	184	181	503
zaopatrzenie w sprzęt	rehabilitacyjny	23	13		36
	przedmioty ortopedyczne	29	21		50
	inne środki pomocnicze – pieluchomajtki, materace odleżynowe, protezy, kule, para podia	34 57			23
pomoc psychologiczna					

dostęp do informacji					
na terenie powiatu oleśnickiego osoby niepełnosprawne posiadają pełny dostęp do informacji na temat możliwości uzyskania wszelkiej pomocy – informator dla osób niepełnosprawnych, prasa lokalna, ośrodki pomocy społecznej, organizacje pozarządowe					
dostęp do lekarzy specjalistów	ortopeda	150	125		275
	diabetolog	90	65	50	205
	psychiatra	110	85	70	265
	kardiolog	90	80	65	235
pomoc psychologiczna		140	100	90	360
potrzeby w zakresie sportu		190	180	105	475
potrzeby w zakresie kultury		190	180	105	475
potrzeby w zakresie rekreacji		190	180	105	475
potrzeby w zakresie turystyki		190	180	105	475
		190	180	105	475
likwidacja barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych	architektoniczne	35	25		60
	w komunikowaniu się	40	50		90
	techniczne	10	5		15
pośrednictwo pracy		20	40	45	85
poradnictwo zawodowe		30	50	60	140
szkolenia	w zakresie obsługi komputera		45	50	95

III. CELE STRATEGII

A. CELE OGÓLNE

Podstawowym celem programu „Pomocna dłoń” jest stworzenie warunków równoprawnego uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społeczności lokalnych na terenie poszczególnych gmin powiatu oleśnickiego. W ustalaniu priorytetów działania kierowano się następującymi zasadami:

1. budzenia świadomości w społeczeństwie na temat potrzeb, praw i możliwości osób niepełnosprawnych w tworzeniu lokalnej rzeczywistości
2. prawidłowej opiece medycznej i tworzeniu bazy zapewniającej pomoc samym osobom niepełnosprawnym jak również warunków do prowadzenia odpowiedniej profilaktyki zapobiegania powstaniu niepełnosprawności
3. stworzenia warunków dostępności do rehabilitacji wszystkim grupom osób niepełnosprawnych
4. zapewnienie warunków do edukacji
5. udostępnienie jak największej liczby obiektów użyteczności publicznej poprzez likwidację barier architektonicznych, dotyczy to również mieszkań prywatnych osób niepełnosprawnych
6. likwidacja barier architektonicznych w placówkach edukacyjnych, bibliotekach, placówkach służby zdrowia – tworzenie warunków do edukacji, korzystania z obiektów kultury i jak najpełniejszego korzystania z obiektów służby zdrowia
7. likwidację barier komunikacyjnych poprzez zapewnienie jak największej liczby środków transportu dla osób niepełnosprawnych
8. zatrudnienia – tworzenie miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych w oparciu o środki finansowe PFRON jak również przedsiębiorców wspieranych w ramach programów celowych
9. w zakresie życia rodzinnego eliminowanie dyskryminowania praw osób niepełnosprawnych w sferach małżeństwa i rodzicielstwa

10. tworzenia warunków do aktywnego uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych i sportowych
11. aktywne włączanie do działań na rzecz osób niepełnosprawnych organizacji pozarządowych, fundacji, gmin i instytucji samorządowych w zakresie tworzenia ośrodków zapewniającym opiekę i rehabilitację osobom niepełnosprawnym, również finansowe

W celu prawidłowej realizacji zadań założonych w programie stworzona zostanie struktura organizacyjna, której zadaniem będzie opracowanie potrzeb jak również określenie możliwości realizacji programu.

W skład zespołu wejdą przedstawiciele organizacji samorządowych, organizacji pozarządowych jak również fundacji i organizacji zajmujący się krzewieniem kultury i aktywnego uprawiania sportu przez osoby niepełnosprawne.

Zespół koordynujący powyższe działania stymulował pracami poszczególnych komórek struktury zapewniając tym samym objęcie jak największej liczby obszarów działania.

Poniższy schemat obrazuje strukturę organizacyjną zespołu koordynującego realizację programu.

Praca uczestników poszczególnych sekcji polegała na zdiagnozowaniu potrzeb w swoich obszarach działania, a następnie uzgodnienie ich z radą koordynacyjną programu. W poszczególnych sekcjach pracowali przedstawiciele:

Ośrodków pomocy społecznej
Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie
Związku Inwalidów – z poszczególnych gmin
Towarzystwa Walki z Kalectwem
Stowarzyszenia rodziców dzieci z porażeniem mózgowym
Fundacji na profilaktyki i zapobiegania wad postawy u dzieci i młodzieży
Zakładu rehabilitacji leczniczej
Powiatowej i Gminnej służby zdrowia
Ośrodków szkolno wychowawczych
CARITAS Archidiecezji Dolnośląskiej
Stowarzyszenia Sportowego Olimpiady Specjalne i Sprawni Razem

Działania poszczególnych sekcji posłużą do opracowania celów szczegółowych programu, których realizację założono na lata 2011 – 2016.

B. CELE SZCZEGÓŁOWE

ZADANIE NR 1

LIKWIDACJA BARIER ARCHITEKTONICZNYCH

Na terenie powiatu oleśnickiego szereg obiektów użyteczności publicznej z uwagi na występowanie barier architektonicznych nie jest dostępny dla osób niepełnosprawnych. Dotyczy to urzędów, obiektów służby zdrowia, placówek kultury, sklepów oraz urządzeń komunalnych.

W latach 2011 – 2016 zakłada się likwidacje barier architektonicznych w urzędach gmin i miast tam gdzie jeszcze one występują (windy, platformy wjazdowe, dostosowanie sanitariatów i ciągów komunikacyjnych) dostosowanie instytucji kultury do korzystania z nich przez osoby niepełnosprawne, jak również w innych obiektach użyteczności publicznej.

ZADANIE NR 2

PROFILAKTYKA ZAPOBIEGANIA POWSTAWANIU NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

Zgodnie z wytycznymi pełnomocnika rządu ds. osób niepełnosprawnych dotyczącymi możliwych do realizacji zadań w ramach programu, profilaktyka zapobiegania powstawaniu niepełnosprawności wymieniona była jako jedno z pierwszych zadań.

Na podstawie przeprowadzonych analiz, ustalono, że w powiecie oleśnickim jedną podstawowych przyczyn powstawania niepełnosprawności są choroby związane z używaniem szczególnie przez młodzież alkoholu i nikotyny. Urazy, choroby nowotworowe, choroby układu krążenia i układu oddechowego.

Działania profilaktyczne podzielone zostały na dwie grupy, działania edukacyjne, których adresatem jest młodzież wszystkich placówek szkolnych i przedszkolnych, oraz działania profilaktyki medycznej oparte o sprzęt zakupiony dla placówek służby zdrowia.

W ramach działań skierowanych do młodzieży przewiduje się działalność informacyjną na temat negatywnych skutków używania alkoholu, narkotyków i nikotyny. W stosunku do osób dorosłych prowadzona będzie profilaktyka zapobiegania powstawaniu chorób nowotworowych, osteoporozy, chorób układu krążenia. Zadanie ciągłe.

ZADANIE NR 3

TWORZENIE WARUNKÓW DO REHABILITACJI ZAWODOWEJ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH – NOWE MIEJSCA PRACY, SZKOLENIA

W powiecie oleśnickim na zatrudnienie oczekuje ok.234 osób niepełnosprawnych. Dotychczas udało się utworzyć 256 nowych miejsc pracy. Strategia zakłada stałą współpracę z przedsiębiorcami, szczególnie prowadzącymi zakłady pracy chronionej, pod kątem aktywizacji środowiska w kierunku zatrudniania osób niepełnosprawnych.

Ze strony powiatu podejmowane będą działania zmierzające do tworzenia jak największej ilości miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych we współpracy z pracodawcami, Powiatowym Urzędem Pracy organizacjami pozarządowymi mającymi statutowe zapisy prowadzenia działań na rzecz osób niepełnosprawnych z finansowym wspieraniem tych instytucji.

W zadaniu tym mieszczą się również szkolenia pozwalające osobom niepełnosprawnym na zmianę i podnoszenie kwalifikacji zawodowych w zależności od potrzeb lokalnego rynku pracy.

Ze strony powiatu pomoc pracodawcom udzielana będzie w ramach środków przyznawanych na realizację zadań powiatu określonych w ustawie oraz środków pozyskanych w ramach programów celowych. Zadanie ciągłe.

ZADANIE NR 4

LIKWIDACJA BARIER KOMUNIKACYJNYCH I W KOMUNIKOWANIU SIĘ

Na terenie powiatu oleśnickiego funkcjonuje zakład rehabilitacji leczniczej usytuowany w Oleśnicy, dwa środowiskowe ośrodki wsparcia dla osób upośledzonych umysłowo – Oleśnica, Dobroszyce, dwa Domy Pomocy społecznej dla osób niepełnosprawnych intelektualnie (Ostrowina, Dobroszyce), Specjalne Ośrodki Szkolno – Wychowawcze, Powiatowy Zespół Orzekania o Niepełnosprawności Warsztaty Terapii Zajęciowej w Dobroszycach.

Ponieważ ww. ośrodki świadczą usługi dla mieszkańców całego powiatu konieczne jest zlikwidowanie jednej z podstawowych barier, jaką dla wielu osób niepełnosprawnych jest bariera komunikacyjna.

W zadaniu tym przewiduje się zakup pojazdów samochodowych do przewozu osób niepełnosprawnych, które we własnym zakresie nie są w stanie odbywać przejazdów.

Kolejny problem wymagający interwencji w likwidowaniu tej bariery to osoby niepełnosprawne nie objęte pomocą instytucjonalną zamieszkujące samotnie. W wielu przypadkach przy konieczności przewozu tych osób na leczenie, zabiegi, umieszczenie w Domu Pomocy społecznej powstaje problem z transportem tych osób, zakłada się też, że likwidacją bariery będzie również załatwianie spraw osoby niepełnosprawnej w miejscu zamieszkania. Termin realizacji do końca 2016 roku.

ZADANIE 5

UMOŻLIWIENIE OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM DOSTĘPU DO EDUKACJI I ZMIANY KWALIFIKACJI ZAWODOWYCH

Podstawą realizacji tego będzie realizacja projektu współfinansowanego przez Unię Europejską „Aktywni i Samodzielni”. Zakłada się, że w poszczególnych latach realizacji od 2011 do 2016 roku projektem objętych będzie po kilkadziesiąt osób niepełnosprawnych. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych, uczestnictwo w kursach nauki zawodu oraz miana kwalifikacji to podstawowe priorytety realizacji projektu.

W projekcie dostane będą kursy komputerowe, językowe, pracy biurowej itp. w zależności od potrzeb zgłaszanych przez uczestników projektu. Realizacja odbywać się będzie w oparciu o projekt „Aktywni i Samodzielni” współfinansowany ze środków Unii Europejskiej.

ZADANIE 6

TWORZENIE WARUNKÓW DO REHABILITACJI LECZNICZEJ OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM

W ramach tego zadania powiat oleśnicki będzie wspierał w ramach środków pozyskanych z programów celowych działalność już istniejących instytucji prowadzących rehabilitację osób niepełnosprawnych – Zakład Rehabilitacji leczniczej w Oleśnicy z filią w Twardogórze oraz tworzenie nowych instytucji prowadzących działalność rehabilitacyjną na rzecz osób niepełnosprawnych – Centrum Osób Niepełnosprawnych w Dobroszycach.

ZADANIE NR 7

DOSTOSOWANIE PLACÓWEK STACJONARNEJ OPIEKI NAD OSOBAMI NIEPEŁNOSPRAWNYMI DO STANDARDÓW OBOWIĄZUJĄCYCH W UNII EUROPEJSKIEJ

W zadaniu tym mieści się dostosowanie placówek stacjonarnej opieki nad osobami niepełnosprawnymi (Domu Pomocy Społecznej, Internaty Specjalnych Ośrodków Szkolno – Wychowawczych, wielofunkcyjne Placówki Opiekuńczo - Wychowawcze) do wymogów obowiązujących w przepisach prawa dotyczących likwidacji barier w tych instytucjach. Termin realizacji do końca 2016 roku.

ZADANIE NR 8

TWORZENIE WARUNKÓW DO CZYNNEGO UPRAWIANIA SPORTU I REKREACJI PRZEZ OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE

W realizacji tego zadania powiat oleśnicki będzie współpracował z organizacjami propagującymi sport i rekreację wśród osób niepełnosprawnych. Olimpiady Specjalne, Sprawni Razem, Powiatowy Dom Pomocy Społecznej w Ostrowinie, Kluby i stowarzyszenia sportowe, Caritas Archidiecezji Wrocławskiej.

Celem tej działalności będzie organizowanie cyklicznych imprez sportowych dla osób niepełnosprawnych – Olimpiada w Dobroszycach, Olimpiada lekkoatletyczna w Oleśnicy, wspieranie finansowe uczestników zawodów w ramach udziału w imprezach sportowych o zasięgu lokalnym, ogólnopolskim i międzynarodowym

Zadanie nr 9

Udział Powiatu Oleśnickiego w programach celowych ogłaszanych przez Zarząd PERON, Biuro Pełnomocnika Rządu ds. osób Niepełnosprawnych oraz programach finansowanych przez Unię Europejską dotyczących problematyki osób niepełnosprawnych.

WDRAŻANIE I MONITOROWANIE STRATEGII

Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Oleśnickiego jest opracowana na potrzeby mieszkańców powiatu a konkretnie ma na celu zdiagnozowanie i rozwiązywanie problemów społecznych w zakresie spraw socjalno – bytowych, opieki rodzinnej, funkcjonowania rodziny i przeciwdziałania sytuacjom patologicznym.

Realizacja strategii nie będzie możliwa bez udziału lokalnej społeczności i odpowiednich służb na szczeblu powiatu i gminy.

Wdrażanie strategii nie może opierać się na modelu scentralizowanym, gdzie wiodącą rolę odgrywają projekty i działania inicjowane na szczeblu powiatu, ale na modelu gdzie udział we wdrażaniu strategii mają wszystkie podmioty zainteresowane problematyką społeczną.

Aby efektywnie wdrażać założenia strategii niezbędne są następujące czynniki:

- aktywność mieszkańców powiatu
- aktywność instytucji
- aktywność organów powiatu

Wdrażanie strategii odbywać się będzie na podstawie dwóch kryteriów:

- poziomu zaangażowania podmiotów zainteresowanych wdrożeniem programów
- wielkości dostępnych środków finansowych na ich realizację

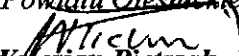
Monitoring strategii ma udzielać odpowiedzi na następujące pytania:

1. Jakie zjawiska i procesy są powodem generowania problemów społecznych powiatu oleśnickiego
2. Na jakie problemy społeczne realizatorzy strategii muszą zwrócić największą uwagę
3. Rozwiązanie, jakich problemów społecznych sprawia największą trudność.
4. Obszary gdzie pomoc powinna trafiać w pierwszej kolejności.

Za prawidłowe realizowanie założeń Strategii odpowiedzialne będzie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie. Zadaniem Centrum będzie sprawna realizacja zadań oraz monitorowanie efektów założonych programów i celów. Centrum w trakcie realizacji Strategii prowadzić będzie konsultacje z podmiotami pozarządowymi oraz samorządowymi zajmującymi się problemami społecznymi oraz osób niepełnosprawnych.

Plan wdrażania Powiatowej Strategii rozwiązywania Problemów Społecznych i Osób Niepełnosprawnych

ZADANIE	PLANOWANY TERMIN REALIZACJI
<i>Opracowanie Strategii</i>	
<i>Przekazanie Strategii do Samorządów Gminnych - konsultacji</i>	<i>Październik 2010</i>
<i>Udostępnienie Strategii na stronach WWW Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie i Powiatu</i>	<i>Grudzień 2010</i>
<i>Przedłożenie Strategii radzie Powiatu do zatwierdzenia i przyjęcia</i>	<i>Grudzień 2011</i>
<i>Realizacja zadań strategii</i>	<i>w okresie obowiązywania w miarę potrzeb i możliwości</i>

PRZEWODNICZĄCY
Rady Powiatu Oleśnickiego

Walerian Pietrzak